

CUPRINS

Lista abrevierilor	XIII
---------------------------------	-------------

CAPITOLUL 1 Introducere în dreptul internațional umanitar 1

1.1. Noțiuni introductive.....	1
1.1.1. Rolul dreptului internațional umanitar	1
1.1.2. Valorile protejate prin normele dreptului internațional umanitar.....	4
1.1.3. Dreptul internațional umanitar, ramură a dreptului internațional public.....	10
1.1.4. Raportul dintre dreptul internațional umanitar și alte ramuri de drept internațional public	13
1.2. Definiția dreptului internațional umanitar. Delimitări conceptuale. Distincția dintre <i>ius ad bellum</i> și <i>ius in bello</i>	19
1.3. Scurt istoric al evoluției dreptului internațional umanitar	24
1.4. Comitetul Internațional al Crucii Roșii. Rolul său în conturarea și evoluția dreptului internațional umanitar	31

CAPITOLUL 2 Obiectul dreptului internațional umanitar.

Tipuri de conflicte armate38

2.1. Noțiuni	38
2.2. Clasificare. Tipuri de conflicte armate	38
2.2.1. Războiul în dreptul internațional public	38
2.2.1.1. Concepția clasică.....	38
2.2.1.2. Războiul asimetric contemporan. Războiul terorist	40

2.2.2. Conflictele armate	53
2.2.2.1. Conflictele armate cu caracter internațional	57
2.2.2.2. Conflictele armate fără caracter internațional	57
2.2.2.3. Conflictele distructurante (de identitate)	59
2.2.2.4. Conflictele internaționalizate.....	60
2.2.3. Reguli privind încetarea ostilităților	61
2.2.4. Statele neutre	63
2.3. Utilizarea forței. Intervenția umanitară și răspunderea de a proteja. Delimitări conceptuale și regim juridic aplicabil	65

CAPITOLUL 3 Izvoarele și principiile dreptului

internațional umanitar	71
3.1. Izvoarele dreptului internațional umanitar: noțiune și reglementare.....	71
3.1.1. Izvoare convenționale (tratate/convenții generale și speciale)	74
3.1.2. Izvoare cutumiare	80
3.1.3. Legile și regulamentele interne	82
3.2. Principiile fundamentale ale dreptului internațional umanitar	83
3.2.1. Aplicarea, în dreptul internațional umanitar, a principiilor dreptului internațional public.....	87
3.2.1.1. Principiul nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forță	88
3.2.1.2. Principiul soluționării pe cale pașnică a diferendelor internaționale	90

3.2.1.3. Principiul neamestecului în treburile interne sau al neimixtiunii	91
3.2.1.4. Principiul cooperării	91
3.2.1.5. Principiul auto-determinării popoarelor	92
3.2.1.6. Principiul egalității suverane a statelor.....	92
3.2.1.7. Principiul „pacta sunt servanda”	94
3.2.1.8. Principiul inviolabilității frontierelor	95
3.2.1.9. Principiul integrității teritoriale	95
3.2.1.10. Principiul respectării drepturilor omului	95
3.2.2. Principiile specifice dreptului internațional umanitar	96
3.2.2.1. Principiul umanității sau Clauza Martens.....	96
3.2.2.2. Principiul distincției între combatanți și necombatanți	97
3.2.2.3. Principiul proporționalității	98
3.2.2.4. Principiul nondiscriminării	100
3.2.2.5. Principiul protecției sporite a populației civile.....	100
3.2.2.6. Principiul potrivit căruia dreptul părților la conflict de a alege mijloacele și metodele de luptă nu este nelimitat....	101
3.2.2.7. Principiul interzicerii suferințelor inutile	102
3.2.2.8. Principiul independenței lui <i>jus ad bello</i> <i>de ius in bellum</i>	102
CAPITOLUL 4 Participanții la conflictele armate.....	104
4.1. Noțiuni introductive.....	104
4.2. Combatanții. Definiție, reglementare și categorii de combatanți.....	106

4.3. Prizonierii de război	111
4.3.1. Evoluția reglementărilor privind prizonierii de război	111
4.3.2. Noțiunea de prizonier de război. Stabilirea statutului de prizonier de război	114
4.3.3. Statutul juridic al prizonierilor de război.....	117
4.3.3.1. Captivitatea.....	119
4.3.3.4. Moartea prizonierilor de război	132
4.4. Alți participanți în cadrul conflictelor armate. Noțiune, reglementare, statut juridic, tipuri de participanți:	133
4.4.1. Spionii	134
4.4.2. Mercenarii	135
4.4.3. Teroriștii	137
4.4.4. Membrii forțelor militare internaționale.....	138

CAPITOLUL 5 Protecția persoanelor care nu participă/

nu mai participă la conflictul armat 139

5.1. Populația civilă. Reguli generale de protecție	139
a. Evoluția reglementărilor privitoare la statutul juridic al populației civile în timpul conflictelor armate	139
b. Clarificări terminologice. Definirea persoanelor civile, a populației civile și a persoanelor care nu participă la ostilități....	142
c. Reguli generale de protecție a populației civile.....	144
d. Reguli de protecție a populației civile în timpul ocupației militare.....	150
e. Protecția civilă.....	152

5.2. Alte categorii de civili. Reguli speciale de protecție	153
5.2.1. Reguli speciale de protecție a copiilor.....	154
5.2.2. Reguli speciale de protecție a femeilor.....	164
5.2.3. Ziariștii	170
5.3. Reguli de protecție a altor categorii de persoane.....	175
5.3.1. Protecția răniților, bolnavilor și naufragiaților în timpul conflictelor armate cu caracter internațional.....	176
5.3.2. Protecția răniților, bolnavilor și naufragiaților în timpul conflictelor armate fără caracter internațional	180
5.3.3. Personalul sanitar și personalul religios	181
 CAPITOLUL 6 Protecția bunurilor civile, a bunurilor culturale și a mediului înconjurător natural, în timpul conflictelor armate	 185
6.1. Protecția bunurilor cu caracter civil.....	185
6.1.1. Noțiunea de bunuri cu caracter civil.....	185
6.1.2. Reguli de protecție.....	186
6.1.3. Alte bunuri protejate	191
6.2. Protecția bunurilor culturale	192
6.2.1. Justificarea protecției.....	192
6.2.2. Reglementări aplicabile	196
6.2.3. Sintagma „bunuri culturale”	198
6.2.4. Reguli generale și speciale de protecție.....	199
A. Regulile generale de protecție	199
B. Regulile speciale de protecție	203

6.3. Reguli privind protecția mediului.....	203
---	-----

CAPITOLUL 7 Arme, metode și mijloace de purtare

a conflictelor armate.....	205
-----------------------------------	------------

7.1. Reguli și principii de drept umanitar general aplicabile în materie	205
7.2. Reglementarea armelor.....	206
7.2.1. Armele convenționale.....	206
a. Aspecte introductive	206
b. Reglementare.....	208
c. Arme convenționale a căror utilizare este interzisă	211
7.2.2. Armele nucleare.....	212
a. Aspecte introductive	212
b. Reglementare.....	217
7.2.3. Armele chimice.....	225
7.2.4. Armele biologice/bacteriologice.....	229
7.3. Reglementarea metodelor și a mijloacelor de luptă. Metode și mijloace de luptă interzise de dreptul umanitar	232
7.3.1. Metodele și mijloacele de luptă care produc un rău superfluu.....	233
7.3.2. Metodele și mijloacele de luptă cu efect nediscriminant	234
7.3.3. Metodele perfide.....	235
7.3.4. Războiul psihologic.....	237
7.3.5. Represaliile.....	237

7.3.6. Metode și mijloace de război care produc daune întinse, grave ori de durată asupra mediului natural (războiul ecologic)	239
--	-----

CAPITOLUL 8 Răspunderea internațională

pentru violarea dreptului internațional umanitar.....241

8.1. Implementarea dreptului internațional umanitar la nivel național	241
8.2. Consecințele încălcării dreptului internațional umanitar	243
8.2.1. Tipuri de răspundere. Considerații generale.....	243
8.2.2. Definirea răspunderii. Fundamentarea teoretică. Condiții	246
8.2.3. Cauze care înlătură caracterul ilicit al faptului.....	250
8.2.4. Conținutul răspunderii internaționale a statelor.....	251
8.2.5. Justiția penală internațională	256
8.2.5.1. Considerații generale.....	256
8.2.5.2. Tribunalele penale internaționale	258
8.2.5.2.1. Tribunalul Militar Internațional de la Nürnberg.....	261
8.2.5.2.2. Tribunalul Internațional pentru Extremul Orient de la Tokyo	262
8.2.5.2.3. Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie (TPII)	264
8.2.5.2.4. Tribunalul penal internațional pentru Ruanda (TPIR)	270
8.2.5.2.5. Curtea Penală Internațională (CPI).....	275
8.2.5.3. Jurisdicția internațională penală	287

8.2.5.3.1. Crimele împotriva păcii sau crima de agresiune	288
8.2.5.3.2. Genocidul	291
8.2.5.3.3. Crimele împotriva umanității	293
8.2.5.3.4. Crimele de război	297
8.3. România și Curtea Penală Internațională.....	303
 Anexe	307
Comisia Națională de Drept Internațional Umanitar (CNDIU).....	307
Curtea Penală Internațională. Acordul între	
Guvernul SUA și Guvernul României	310
Convenție pentru protecția bunurilor culturale	
în caz de conflict armat, Haga, 14 mai 1954.....	313
 BIBLIOGRAFIE	337